

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA
RIJEKA

Morena Kvaternik
sekvence ponovljenog vremena

Morena Kvaternik - sekvence ponovljenog vremena

Fotografije prožete atmosferom uzaludnosti

Promatrajući sekvence od kojih je sastavljen ovaj zanimljiv i pomalo neobičan ciklus fotografija čini nam se da tvoritelji scene u njima djeluju potpuno sami i za sebe, izostavljajući promatrača. Neartikulirano ulaze i izlaze u prostore pa gledatelj napeto okom traži ono što je navikao nalaziti u fotografijama ljudi, interakciju viđenog i doživljenog s iskustvenim - biti uvučen u aluziju, iluziju, stvarnost. Prateći sekvencu naracije, viđeno se miješa sa sjećanjem na viđeno - konvergencija vizije i njezinih učinaka. Od fotografije do fotografije, scena prepuna simbolikom lažnih artefakata i odvojena od činjenica svijeta svjesno odbija pozivanje na stvarnost. Ukidanje jasne granice između stvarnosti i nove prividne stvarnosti slično je ideji utopije. Reminiscencija doživljenog koja počinje poetično, gotovo lirski, poprima oblik frustracije i završava nerazumijevanjem, tišinom, odsustvom. Fotografska stvarnost postaje blago halucinantna, ali ipak dovoljno prepoznatljivo prisutna, poput neke poznate riječi koju stalno izgovaramo ili pjesme koja se lijepi za uho.

Na taj način, zamršena stvarnost koja nikad ne može postojati čini uvjerljivu postavku za društvene komentare i kritike.

Ponavljanje vremena - naracija sekvenci

Morena Kvaternik je kasno ušla u svijet fotografije. U njenom autorskom opusu nema velikih inscenacija stvarnosti uobičajenih kod fotografa autodidakta. U pravo to je ključ za razumijevanje njenog načina rada. Morenine fotografije iz ciklusa **Sekvence ponovljenog vremena** ekspresivnom složnošću dotiču sam rub estetike, prelazeći povremeno onu tanku granicu koja dijeli trash i kreativno ludilo, ali nikad toliko da bi ih se moglo nazvati ili jednim ili drugim epitetom. Nazovimo to svojevrsni Neo-Noir-Naturalizam. Fotografije ove serije su zapravo genijalne. Ritmom i upotrebom filmske naracije podsjećaju na sekvence Duane Michalsa, ali bez onih izrazito jasnih konotacija i simbolike vidljivih u Michalsovim djelima. U njima se osjećaju tragovi Joel-Peter Witkina, pa čak i Rogera Ballena, fotografije su to koje više vuku na stranu apsurdna i trivijalnosti, dadaistički naglašavajući problematičan status fotografije u svijetu umjetnosti.

Neprimamljivo budućnost djeluje

Morena radi kao medicinska sestra u bolnici kojoj otkucaj srca znači život, pod uvjetom da je srce vaše. Možda je njen specifičan pristup temi i subjektu posljedica radnog okruženja, rada u smjenama ili na-prosto reakcija na šum aparata i buku tisuća pravilnih i nepravilnih otkucaja svih srca što u zboru kucaju u njenoj podsvijesti. Cirkadijani sat u Moreninim fotografijama sam modulira biološke ritmove, koji se pak, lišeni društvene interakcije ugušćuju u svojevrsnu displaziju vremena. Na taj se način, dopušta nova spoznajnost i kognitivno funkcioniranje. Onaj korak ispred „stvarne“ stvarnosti. Gledatelj je izazvan na mentalno suočavanje, prisiljen komunicirati. Ako se sve čini prolaznim, ako su ljudi iscrpljeni mračno isprepletenim političkim i kulturnim ozračjima, da ne spominjemo kritičnu, ali neodoljivu poruku da svijet oko nas aktivno umire, lako je skliznuti u endemske osjećaje zaludnosti. Budućnost je to koja djeluje neprimamljivo.

Nepokolebljiv osjećaj nedostatka vremena

Vrijeme je nezaustavljivo. Naša osjetila neprestano uznemirava neiscrpna struja sumnji, sve složenije slike koje potiču naše želje i strahove. Uhvaćeni u petlju koja nas vrti i usmjerava, ponekad tamo gdje želimo, više tamo gdje ne želimo, bivamo ostavljeni bez daha. *Umiranje ljubavi, nestajanje prijateljstva. Privid svakodnevnice harmonije i sklada. To više nije ni susret, koliko anti susret. Anti susret osobnih zamjenica. Otudjenje. Lišavamo se svog Ja, lišavamo svoje mi. Svaka emocija prekrivena je lažnom srećom, jer danas moramo biti sretni. Što je ako nije sreća? Čovjek je više od emocije, misli, svijesti – ali opet, tko smo ako emociju ne dijelimo, ako misli susprežemo, ako svijest ukalupljujemo? (Morena Kvaternik).* Svijet kojim smo okruženi zahtjeva našu pozornost.

Ona pak rascjepkana na razgovore i kretnje koje činimo gotovo automatski, ponekad eksplodira u mnoštvo nesuvislih radnji. Osim frustracije, krajnji rezultat je nepokolebljiv osjećaj nedostatka vremena. Kreirajući prizore u kojima se usredotočuje na odnos stvarnosti i nadstvarnosti, Morena se poigrava s očekivanjima gledatelja kako bi ih potkopala. Pa čak je i Eros u pojedinim naracijama nenametljivo prisutan, vidljiv tek u prikazima nekih od ranijih Moreninih aktova, koji ovdje služe samo kao orijentir za misli koje slobodno lutaju prostorom u kojem se odvija radnja koju promatramo. Okosnicu njenog pristupa čini igra s opcijama, predstavljanje varijacije na temu, ne kao varijacije same po sebi, već kao istinski odraz unutarnjih previranja.

Još uvijek nada i potreba za povezivanjem

U pojedinim sekvencama Moreninih naracija likovi djeluju poput duhova, nastaju i nestaju. Na sceni se vidi samo zamrznuti trenutak, koji se u slow-motionu sekvenci pomiče lijevo ili desno, gotovo uvijek, ponajprije u ključnim sekvencama, bez lica koje je sposobno prikazati emocije. Zato su tu maske koje nositelji priče gotovo da pretvaraju u glumce antičke drame, transformirane u neimenovani prostor, neodređenog vremena, koje može biti sada i ovdje, moje, naše, vaše, ili pak reminiscencija transcendentnog vremena. Bez obzira na to na koji prizor prikazuje sekvenca, Morenine fotografije poput probuđenih i još uvijek dezorijentiranih očiju stvaraju nestabilan prizor koji pogađa. Možda je sve to istina, *osjetilni smisao apsolutnog smisla*, a možda samo privid. Svjesnost da postoje i druge stvari koje se događaju u isto vrijeme. Unutar katastrofalne budućnosti, još uvijek postoji želja i nada i potreba za povezivanjem, za iskustveno poimanje svijeta koji je istovremeno vizualan, perceptivan, osjećan, proživljen, utjelovljen, subjektivan, manjkav. A opet, koherentan.

Iznad Karmanove linije

Konkretizacija slike kreativnog košmara koji nosi u glavi završava tamo gdje je i počela. Nama, prekrivenima prašinom nemogućnosti disanja što izbija iz nevidljivih pora slike preostaje samo zaokružiti cjelinu odgovorom. Ponavljanje ili smisao postojanja? Ili kako Jean Luc Nancy kaže, *„Što ako umjetnost nikad i nije drugo do nužno pluralno singularno umijeće pristajanja na smrt, pristajanja na postojanje?“* Prihvatiti igru u koju smo uvučeni, kao svjedoci, suučesnici, statisti? Biti, ali ne biti bitan? Onaj koji promatra mora znati ima li nade iza ugla besmisla. Dok tražimo odgovore na pitanje što se nalazi u gustoći naracije, Karmanova linija ili gusta atmosfera uzaludnosti, tijela nam se grče zatrpama pijeskom sata koji netom okrenut prosipa vrijeme. U sekvencama ponavljanja.

Ivica Nikolac

Morena Kvaternik rođena je 1965. godine u Rijeci. Završila je studij sestrinstva pri Medicinskom fakultetu u Rijeci i stekla naziv bacc. sestrinstva. Bavi se fotografijom od 2007. godine za koju kaže da je opušta i pruža priliku za bijeg od svakodnevnice i na taj način pokazuje kako doživljava svoj život i svijet oko sebe. Imala je nekoliko samostalnih izložbi: "Crno bijeli svijet" 2010., "Tijelo" 2012., "Putevima bajkerskog srca" 2015. i "Bajkeri" 2017. godine. Sudjelovala je na više od 20 skupnih izložbi diljem Hrvatske i u inozemstvu (Slovenija, Velika Britanija, Makedonija, Italija). Od 2016. godine član je HDLU-a Rijeka.

e-mail: morena1207@gmail.com

Mob: 091 734 9766

Izdavač: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka • Rijeka, Korzo 28/II, Tel: 051/332-494, 338-809

e-mail: hdlur@ri.t-com.hr • web: <http://hdlu-rijeka.hr/>

Za izdavača: Damir Šegota

Urednica: Jasna Rodin

Administrativna služba: Jadranka Jerkić

Organizator: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka

Oblikovanje kataloga: Branko Lenić

Tisak kataloga: Tiskara Sušak

Br. kataloga: 4 / 23

Naklada: 100 komada

Naše programe podržavaju:

Odjel gradske uprave za kulturu Grada Rijeke • Ministarstvo kulture Republike Hrvatske • Županija primorsko-goranska

Galerija
Juraj
Klović
Rijeka

Galerija
Juraj Klović
Rijeka
Verdijeva 19b
16. - 30. 5.
2023.

Skin Stealer
Shel Silverstein

Večeras sam otkopčao svoju kožu
i pažljivo odvrnuo glavu,
točno onako kao što to uvijek radim
kad se spremam za spavanje.
I dok sam spavao došao je ku-ku
gol koliko se gol može biti
i stavio je na se moju kožu
i zavrnuo si glavu
koja je nekad pripadala meni.
Sada nosi moje noge
trči ulicom,
na najstranotniji način.
radi i govori stvari, koje ja
nikada ne bih rekao ili učinio,
češka i zeza djecu
i udara ljude
zaluduje žene.
Pa ako i vas rasplače
ili zavrti vašu jadnu glavu,
taj nitkov kojeg vidite
to u stvari nisam ja
To je ku-ku
koji nosi moju kožu.

(prev. I. Nikolac)

